

ABC EKONOMII SPOŁECZNEJ

**Korzyści z zatrudniania osób,
które ukończyły
centrum integracji społecznej**

CENTRA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Centra integracji społecznej działają w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176), a ich działalność koncentruje się na kompleksowym, zindywidualizowanym podejściu do problemów, potrzeb i wyzwań, z jakimi borykają się osoby w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej.

Centra integracji społecznej są jednym z niewielu instrumentów w ramach systemu polityki społecznej, który wspiera osoby zagrożone wykluczeniem społecznym w sposób kompleksowy, czyli zarówno w kontekście integracji społecznej, jak i w zakresie aktywizacji zawodowej. Głównym celem centrów integracji społecznej jest przywracanie osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym.

CENTRA WSPIERAJĄ OSOBY, KTÓRE ZE WZGLĘDU NA SWOJĄ SYTUACJĘ ŻYCIOWĄ NIE SĄ W STANIE WE WŁASNYM ZAKRESIE ZASPOKOIĆ PODSTAWOWYCH POTRZEB ŻYCIOWYCH I ZNAJDUJĄ SIĘ W SYTUACJI POWODUJĄCEJ UBÓSTWO ORAZ UNIEMOŻLIWIAJĄCEJ LUB OGRANICZAJĄCEJ UCZESTNICTWO W ŻYCIU ZAWODOWYM, SPOŁECZNYM I RODZINNYM.

Kto może skorzystać ze wsparcia CIS?

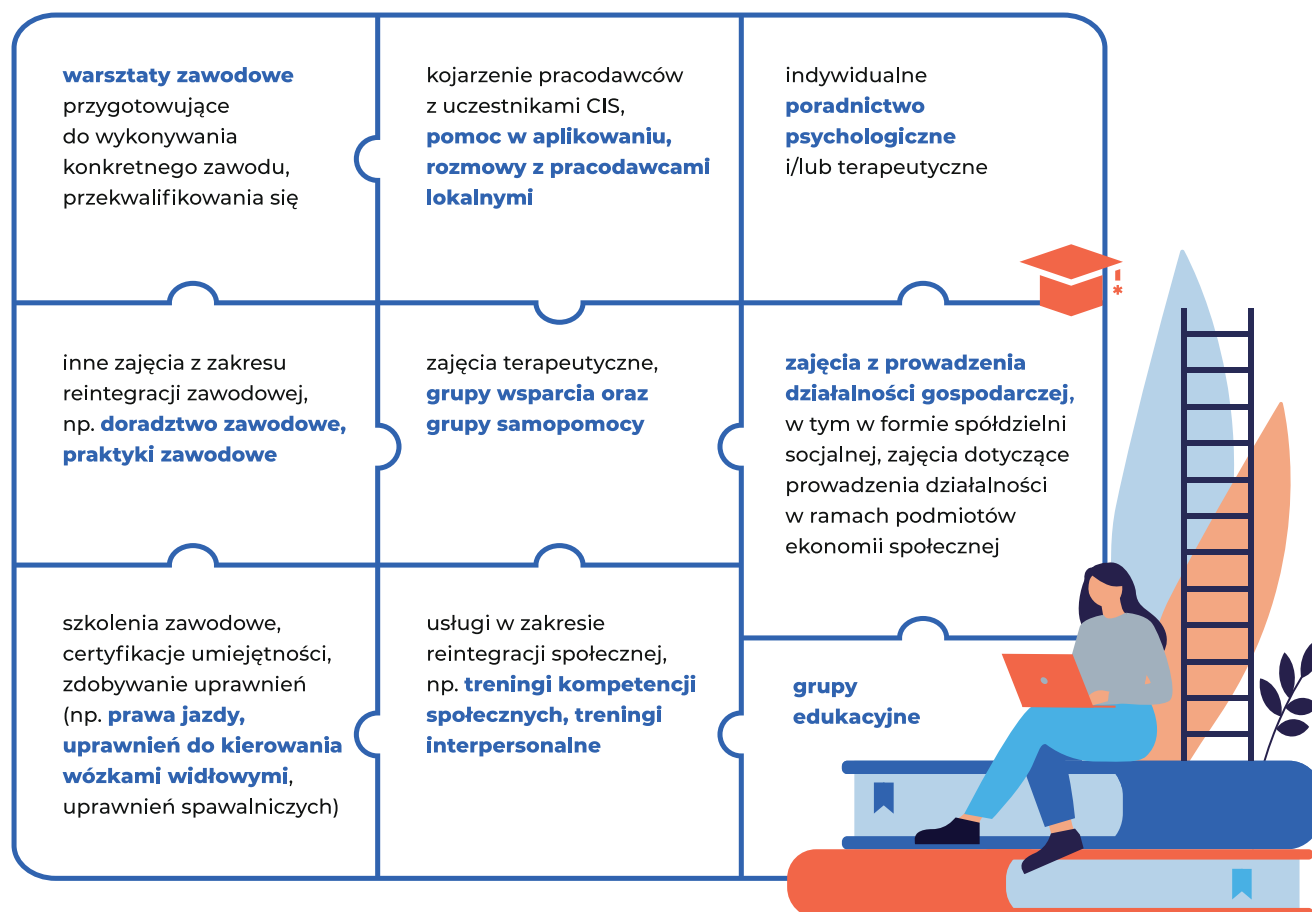
Oferta centrów integracji społecznej kierowana jest do osób:

- długotrwale bezrobotnych;
- uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających;
- chorych psychicznie;
- zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem społecznym, mających zasądzoną kuratelę sądową;
- niepełnosprawnych;
- bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności;
- uchodźców realizujących indywidualny program integracji.

ZATRUDNIENIE SOCJALNE W CENTRACH INTEGRACJI SPOŁECZNEJ REALIZOWANE JEST POPRZEZ UCZESTNICTWO W ZAJĘCIACH REINTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ.

USŁUGI CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Uczestnicy programu zatrudnienia socjalnego mogą korzystać z różnorodnych usług zarówno z obszaru reintegracji społecznej, jak i reintegracji zawodowej. Są to:

- warsztaty zawodowe (przygotowujące do wykonywania konkretnego zawodu, pozwalające na przekwalifikowanie się, zdobycie nowych kwalifikacji – profil warsztatów zawodowych prowadzonych w danym centrum wynika z diagnozy potrzeb rynku pracy na danym terytorium);
- korzystanie z przekazywanych przez centrum propozycji ofert pracy (kojarzenie pracodawców z uczestnikami CIS, pomoc w aplikowaniu na dane stanowisko, rozmowy z pracodawcami lokalnymi);
- indywidualne poradnictwo psychologiczne i/lub terapeutyczne;
- zajęcia terapeutyczne;
- zajęcia z zakresu prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej, w tym w formie spółdzielni socjalnej, zajęcia dotyczące prowadzenia działalności w ramach podmiotów ekonomii społecznej;
- inne zajęcia z zakresu reintegracji zawodowej, np. doradztwo zawodowe, praktyki zawodowe;
- grupy wsparcia oraz grupy samopomocy;
- grupy edukacyjne;
- usługi w zakresie reintegracji społecznej, np. treningi interpersonalne, intrapersonalne, treningi kompetencji społecznych;
- szkolenia zawodowe, certyfikacje umiejętności, zdobywanie uprawnień (np. prawa jazdy, uprawnień do kierowania wózkami widłowymi, uprawnień spawalniczych).

CENTRA W POLSCE I NA MAZOWSZU

Liczba centrów integracji społecznej w Polsce na koniec 2020 roku wynosiła 206 podmiotów. Od kilku lat liczba CIS-ów każdego roku zwiększa się.

Na terenie województwa mazowieckiego liczba centrów również rośnie. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego od 2018 roku zintensyfikował działania na rzecz tworzenia nowych podmiotów – i tak w 2016 roku istniały 3 CIS-y, a 2019 roku było już ich 7 i konkretyzują się plany utworzenia kolejnych.

Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalne są zmiany w strukturze instytucji tworzących CIS-y. Jeszcze do 2018 roku ponad 60% podmiotów było prowadzonych przez organizacje pozarządowe. W latach 2018–2019 większość nowych podmiotów zakładana była przez jednostki samorządu terytorialnego. Na koniec 2020 roku średnio dla 51% CIS-ów jednostką założycielską były jednostki samorządu terytorialnego, 42% powstało z inicja-

tyw organizacji pozarządowych, pozostałe z inicjatywy instytucji kościelnych i spółdzielni socjalnych.

W 2019 roku w zajęciach prowadzonych przez 202 CIS-y w Polsce uczestniczyło 116 12 osoby z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, co daje średnią ok. 60 uczestników na jedno centrum. Wśród uczestników zajęć w CIS-ach w Polsce w 2019 roku dla 42% (4773) osób głównym problemem powodującym wykluczenie społeczne było długotrwałe bezrobocie. Dla prawie 15% osób było to uzależnienie od alkoholu (1643 osoby). Osoby niepełnosprawne stanowiły 13% uczestników zajęć w CIS-ach (1437 osób), zaś 5% (597) wszystkich uczestników były to osoby bezdomne realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności. Ponad 2% uczestników stanowiły osoby zwalniane z zakładów karnych (276) oraz osoby chore psychicznie (260).

Źródło: opracowanie własne Powiatowego Centrum Integracji Społecznej w Legionowie.

INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO

Zatrudnienie socjalne w centrum integracji społecznej realizowane jest na podstawie Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego, w ramach którego przysługują:

- badania medycyny pracy, w tym sanitarno-epidemiologiczne (jeśli wymaga tego specyfika wykonywanej pracy);
- odzież i obuwie robocze;
- środki ochrony indywidualnej;
- szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- jeden posiłek dziennie, wydawany w formie gotowego posiłku, bonu na zakupy lub prowiantu;
- świadczenie integracyjne w wysokości 100% zasiłku dla bezrobotnych (w pierwszym miesiącu, który jest okresem próbnym, kwota ta stanowi 50% zasiłku dla bezrobotnych);
- indywidualne wsparcie pracownika socjalnego;
- motywacyjna premia integracyjna (uzależniona od postępów w procesie reintegracji, mechanizm motywacyjny, fakultatywny).

OTOCZENIE CIS

PARTNERZY W REINTEGRACJI ZAWODOWEJ WSPIERAJĄCY DZIAŁANIA CENTRÓW TO:

- pracodawcy, którzy poszukują w centrach integracji społecznej kandydatów do pracy przygotowanych do pracy pod względem kompetencyjnym oraz społecznym;
- pracodawcy, u których osoby realizujące indywidualny program zatrudnienia socjalnego odbywają praktykę zawodową, po której mają szansę na podjęcie stałego zatrudnienia, w tym w ramach zatrudnienia wspieranego;
- podmioty, firmy i instytucje kupujące usługi od centrum integracji społecznej, dające tym samym szansę osobom realizującym indywidualny program zatrudnienia socjalnego na sprawdzenie się na rynku i zdobycie doświadczenia w zawodzie;
- odbiorcy działalności wytwórczej, handlowej lub usługowej realizowanej przez centrum integracji społecznej na mocy art. 9 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

REALIZACJA INDYWIDUALNEGO PROGRAMU ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO ZAPEWNIĄ KORZYŚCI POTENCJALNYM UCZESTNIKOM W KONTEKŚCIE AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ:

- dofinansowanie do kosztów wynagrodzenia w ramach zatrudnienia wspieranego – absolwent CIS wnosi do firmy, poza swoimi kompetencjami, również wymierne korzyści finansowe dla pracodawcy;
- skorzystanie z dofinansowania na założenie spółdzielni socjalnej bądź przystąpienie do spółdzielni socjalnej;
- poznanie lokalnych pracodawców i wsparcie w procesie rekrutacji do konkretnych firm;
- udział w sytuacjach treningowych, rekrutacyjnych;
- zdobycie doświadczenia zawodowego i praktyki w konkretnym zawodzie (nauka zawodu, przekwalifikowanie, zdobycie kwalifikacji zawodowych);
- zdobycie umiejętności pozwalających na pełne korzystanie z życia społecznego i zawodowego;
- kompleksowe i zindywidualizowane wsparcie psychologiczne, socjalne, terapeutyczne wspierające uczestnika w procesie reintegracji.

DOBRE PRAKTYKI ZATRUDNIENIA

PRZYKŁAD 1.

Narzędzie aktywizacji w postaci bezpośrednich spotkań uczestnik/absolwent CIS – pracodawca z wykorzystaniem metody speed dating (szybkie randki, gdzie w ograniczonym czasie kandydat musi się zaprezentować, odpowiedzieć na pytania pracodawcy i umieć zadać mu pytania). Przedsięwzięcie jest realizowane w ramach cyklicznego wydarzenia, w którym udział biorą uczestnicy zajęć, absolwenci centrum integracji społecznej oraz lokalni pracodawcy posiadający w swoich firmach wolne stanowiska pracy. W ramach wydarzenia tworzone są realne warunki do przeprowadzenia rozmowy o pracę. Rynek pracy ma wyjątkowy walor edukacyjny – rozmowy są prowadzone w taki sposób, aby był czas na prezentację uczestnika jako kandydata do pracy, pytania rekrutera i pracodawcy oraz informację zwrotną dla uczestnika – pokazanie co było w rozmowie, zachowaniu, wyglądzie dobrego, a co złego; czego unikać, a na co położyć większy nacisk.

W wyniku rozmów rekrutacyjnych uczestnicy realizujący Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego mogą rozpocząć praktykę zawodową u pracodawcy, a absolwenci CIS mogą podjąć zatrudnienie u lokalnego pracodawcy, w tym w ramach zatrudnienia wspieranego. Dobra praktyka wdrażana i realizowana jest w Powiatowym Centrum Integracji Społecznej w Legionowie od 2017 roku.

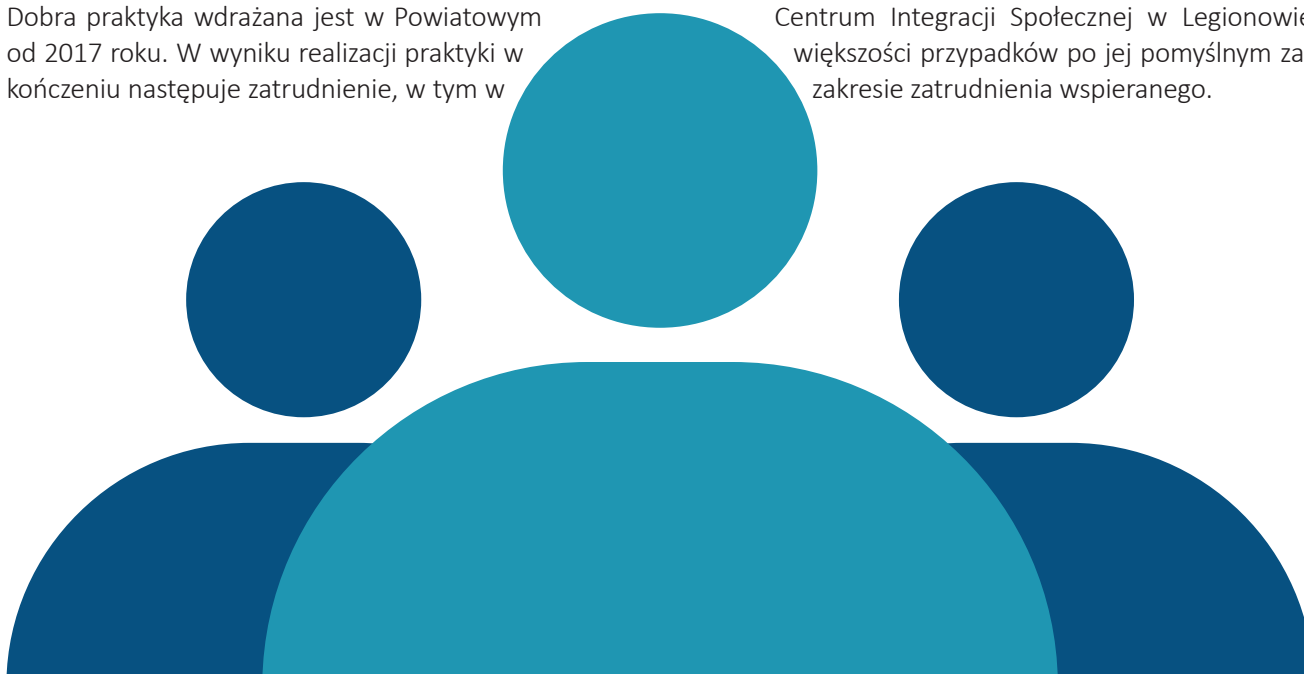
PRZYKŁAD 2.

Praktyki w miejscu pracy, zorganizowane u lokalnych pracodawców. Jest to odpowiedź na trudności adaptacyjne osób bezrobotnych, zwłaszcza długotrwale, w środowisku pracy (lęk przed nowym wyzwaniem, niewystarczający poziom kompetencji społecznych, niska pewność siebie). Praktyki realizowane są jako proces koordynowany przez CIS. W jego ramach opiekunowie praktyk poznają specyfikę pracy z osobami długotrwale bezrobotnymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Opiekunowie są uwrażliwieni na używany język i zachowania po to, aby przeciwdziałać reakcjom dyskryminacyjnym i utrwalaniu dyskryminacyjnych stereotypów w myśleniu o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym w zespołach, do których trafią uczestnicy projektu.

Uczestnikom praktyk towarzyszą opiekunowie, którzy wdrażają ich w pracę firmy. Opiekun pracuje z uczestnikami z wykorzystaniem elementów metody job shadowing, która polega na tym, że osoba przygotowywana do wejścia na rynek pracy towarzyszy swojemu opiekunowi w wykonywaniu przez niego wszystkich czynności zawodowych, przez co ma możliwość obserwowania całego cyklu pracy w zakładzie pracy i na danym stanowisku.

Dobra praktyka wdrażana jest w Powiatowym od 2017 roku. W wyniku realizacji praktyki w

Centrum Integracji Społecznej w Legionowie większości przypadków po jej pomyślnym zakresie zatrudnienia wspieranego.

FINANSOWE FORMY ZATRUDNIENIA WSPIERANEGO

1. DOFINANSOWANIE DO WYNAGRODZENIA ABSOLWENTA CIS

Zatrudnienie wspierane odbywa się na podstawie umowy zawartej między starostą (reprezentowanym przez powiatowy urząd pracy) a pracodawcą, w której pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia skierowanego uczestnika Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego (po zakończeniu uczestnictwa w zajęciach w centrum, a w uzasadnionych przypadkach także przed jego zakończeniem, jednak nie wcześniej niż po 6 miesiącach uczestnictwa w nich) przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy, a PUP – do refundowania pracodawcy części wypłacanego tej osobie wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne przez okres 12 miesięcy w wysokości:

- 100% zasiłku dla bezrobotnych wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne, w pierwszych 3 miesiącach zatrudnienia;
- 80% zasiłku dla bezrobotnych wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne, w kolejnych 3 miesiącach zatrudnienia;
- 60% zasiłku dla bezrobotnych wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne, w następnych 6 miesiącach zatrudnienia.

2. DOFINANSOWANIE DO UTWORZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Absolwenci CIS mogą podjąć wspólną działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej. Część wynagrodzenia odpowiadająca składce należnej od zatrudnionego na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe oraz część kosztów osobowych pracodawcy odpowiadająca składce na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za zatrudnionego, na podstawie umowy zawartej między starostą właściwym dla siedziby spółdzielni a spółdzielnią, może podlegać finansowaniu ze środków Funduszu Pracy w pełnej wysokości przez okres 24 miesięcy od dnia zatrudnienia oraz w połowie wysokości przez kolejne 12 miesięcy, do wysokości odpowiadającej miesięcznej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę. Osoby chcące założyć spółdzielnię socjalną mogą otrzymać jednorazowo środki z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej na każdego członka założyciela spółdzielni socjalnej. Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może otrzymać środki na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

DLACZEGO WARTO ZATRUDNIAĆ ABSOLWENTÓW CIS?

Korzyści dla pracodawcy związane z zatrudnianiem absolwentów CIS:

- możliwość pozyskania pracownika, który zostanie wybrany wprost pod konkretne potrzeby pracodawcy; centrum integracji społecznej jest gwarantem, że proponowani kandydaci przeszli proces reintegracji i są przygotowani do pracy;
- możliwość realizacji praktyki, podczas której pracodawca może poznać pracownika i zaobserwować jego pracę w zespole i w ramach kultury organizacyjnej firmy; dla uczestnika CIS jest to czas na zapoznanie się z firmą i sprawdzenie się w danym przedsiębiorstwie i rodzaju wykonywanej pracy;
- brak kosztów zatrudnienia pracownika w trakcie odbywania praktyk – w tym okresie kandydat do pracy jest jeszcze uczestnikiem CIS i pracodawca nie ponosi z tytułu jego pracy żadnych kosztów (poza kosztami związanymi z przeszkoleniem w zakresie BHP i odzieżą roboczą);
- możliwość skorzystania z dofinansowania do kosztów wynagrodzenia zatrudnianego absolwenta CIS w formie zatrudnienia wspieranego;
- promowanie idei odpowiedzialności społecznej, włączanie się w rozwój społeczności lokalnej poprzez współpracę na rzecz rozwoju lokalnego rynku pracy, tworzenie przestrzeni do mądrego pomagania;
- możliwość sprawdzenia firmy oraz zespołu w kontekście społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) i włączania tym samym osób wykluczonych zawodowo w rynek pracy.

PAKIET KORZYŚCI DLA PRZEDSIĘBIORCY

możliwość pozyskania pracownika, który zostanie wybrany wprost pod konkretne potrzeby pracodawcy

centrum integracji społecznej jest gwarantem, że proponowani kandydaci przeszli proces reintegracji i są przygotowani do pracy

możliwość realizacji praktyki, podczas której pracodawca może poznać pracownika i zaobserwować jego pracę w zespole i w ramach kultury organizacyjnej firmy

dla uczestnika CIS jest to czas na zapoznanie się z firmą i sprawdzenie się w danym przedsiębiorstwie i rodzaju wykonywanej pracy

brak kosztów zatrudnienia pracownika w trakcie odbywania praktyk – w tym okresie kandydat do pracy jest jeszcze uczestnikiem CIS i pracodawca nie ponosi z tytułu jego pracy żadnych kosztów

(poza kosztami związanymi z przeszkoleniem w zakresie BHP i odzieżą roboczą)

możliwość skorzystania z dofinansowania do kosztów wynagrodzenia zatrudnianego absolwenta CIS w formie zatrudnienia wspieranego

promowanie idei odpowiedzialności społecznej, włączanie się w rozwój społeczności lokalnej poprzez współpracę na rzecz rozwoju lokalnego rynku pracy, tworzenie przestrzeni do mądrego pomagania

możliwość sprawdzenia firmy oraz zespołu w kontekście społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) i włączania tym samym osób wykluczonych zawodowo w rynek pracy

możliwość wykazania działań wspierających lokalny rynek pracy w ramach raportowania pozafinansowego – ESG (raportowanie w zakresie zrównoważonego rozwoju)

włączenie przedsiębiorstwa w szerszy kontekst edukacji społecznej – wdrażanie do pracy w firmie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczy wrażliwości, przełamuje bariery i stereotypy w postrzeganiu tych osób.

NINIEJSZA BROSZURA MA CHARAKTER INFORMACYJNY I NIE STANOWI WYKŁADNI PRAWA.

ISBN 978-83-63332-89-1

www.mcps.com.pl

fb/ekonomiaspolecznanamazowszu

Publikacja wydana w ramach projektu pn. „Koordynacja ekonomii społecznej na Mazowszu” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.3 „Rozwój ekonomii społecznej”.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

